

Kaupunginhallitus 17.04.2023 § 118

§ 118

Valtuustoaloite ruotsinkielisen kielikylpytoiminnan koulupolun turvaamiseksi (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Sirviö Jemina
Nerg-Öhman Satu
Tarkka Kirsi
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Eva-Lena Gästrinin ym. 12.12.2022 jättämään valtuustoaloitteeseen ruotsinkielisen kielikylpytoiminnan koulupolun turvaamiseksi sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Eva-Lena Gästrin ja 23 valtuutettua ovat 12.12.2022 jättäneet valtuustoaloitteen ruotsinkielisen kielikylpytoiminnan koulupolun turvaamiseksi. Valtuustoaloitteessa on todettu, että Espoossa ei ole tällä hetkellä yhtenäistä koulupolkua kielikylpytoiminnalle. Kielikylpypäiväkodissa aloittanut lapsi ei välttämättä saa kielikylpyopetuksen paikkaa esiopetuksessa ja/tai peruskoulussa paikkojen riittämättömyyden vuoksi tai siksi, että paikat jakautuvat alueellisesti epätasaisesti. Valtuustoaloitteessa on esitetty seuraavaa:
1) Kaupunki selvittää mahdollisuudet ruotsinkielisen kielikylpytoiminnan turvaamiseksi niin, että lapsi/oppilas joka on aloittanut kielikylpytoiminnassa, voi jatkaa kielikylvyssä perusopetuksen loppuun saakka.
2) Kaupunki tarkastelee kielikylpytoimintaa varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja peruskoulun loppuun alueellisesti. Tavoitteena on, että jokainen lapsi, joka on aloittanut ruotsinkielisessä kielikylvyssä varhaiskasvatuksessa tai esikoulussa, saisi halutessaan jatkaa siinä perusopetuksen loppuun saakka. Tulevaisuudessa kielikylpytoimintaa voisi olla kysynnän mukaan mahdollisimman monella Espoon suuralueella.

Vastaus on valmisteltu kasvun ja oppimisen toimialalla. Kasvun ja oppimisen lautakunta käsitteli sitä kokouksessaan 29.3.2023.

Ruotsin kielikylpyopetus Espoossa (nykytila)

Ruotsin kielikylpyopetusta järjestetään kaupunkitasoisena palveluna yksittäisissä kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa sekä peruskouluissa. Kyseessä ei ole siten kussakin esiopetusyksikössä tai peruskoulussa tarjottava palvelu. Opetukseen voivat hakea eri puolella Espoota asuvat lapset ja nuoret.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Ruotsin kielikylpyopetusta toteutetaan pääosin ruotsin kielellä. Kielikylpyopettaja käyttää ainoastaan ruotsin kieltä. Lapsia kannustetaan ruotsin kielen monipuoliseen käyttöön, mutta on mahdollisuus tulla ymmärretyksi myös suomen kielellä. Tavoitteena on antaa opetukseen osallistuville lapsille valmiudet jatkaa opiskelua suomen ja ruotsin kielillä.

Kielikylpyesiopetukseen valitseminen tapahtuu lautakunnan hyväksymien esiopetuspaikan osoittamisperusteiden ja niissä ilmoitetun etusijajärjestyksen mukaisesti huomioiden lasten varhaiskasvatuspaikan jatkumo mahdollisuuksien mukaan. Päätös kielikylpyopetukseen valitsemisesta tehdään esiopetusvuoden ajaksi ja lasten tulee hakea ensimmäiselle luokalle, kuten muidenkin koulutulokkaiden.

Kielikylpyopetusta tarjoavat varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen yksiköt sekä opetukseen valittavien määrä suuralueittain:

	Varhaiskasvatus	Esiopetus
Espoonlahti		
Pilke PlaySchool Espoonlahti (yksityinen)	0	0
Nordlandia Areena; Delfiinit	21	15
Yläkartanon päiväkot (kunnallinen)	0	21
Keski- ja Pohjois-Espoo		
-	0	0
Leppävaara		
-	0	0
Matinkylä-Olari		
Länsiväylän kielikylpy Olari (yksityinen)	0	10
Siriuksen päiväkot	7	14
Tapiola		
Espoon kielikylpy/Esbo språkbads förening (yksityinen)	25	10
Länsiväylän kielikylpy Tapiola (yksityinen)	0	11
Silkkiniityn päiväkot	8	13
Yhteensä	61	94

Lähde: Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikkö

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa hakijat ovat tulleet pääsääntöisesti valituksi kielikylpyopetukseen. Hakijoita on jäänyt valitsematta kielikylpyopetukseen käytännössä vain tilanteissa, joissa hakukohteena olevaan yksikköön ei ole mahtunut ja huoltajat eivät ole halunneet lastaan mihinkään muuhun opetusta tarjoavaan yksikköön.

Perusopetus

Ruotsin kieltä käytetään opetuksen välineenä. Ensimmäisellä luokalla noin 90 % opetuksesta tapahtuu ruotsiksi, mukaan lukien lukemaan ja kirjoittamaan opettaminen. Tavoitteena on toiminnallinen kaksikielisyys ja oman äidinkielen hyvä oppiminen. Kielikylpyopettaja opettaa ainoastaan kielikylpykielellä. Koulun muut opettajat vastaavat suomenkielisestä opetuksesta. Peruskoulun ylemmille luokille tultaessa noin 50 % opetuksesta on suomen kielellä ja 50 % ruotsin kielellä.

Ensimmäiselle luokalle hakevalta ei edellytetä taustaa kielikylpyopetuksessa. Oppilasvalinnan perusteena on valintakoe, joka koostuu suomen kielen valmiuksia kartoittavasta kokeesta ja ruotsin kielen peruskäsitteiden hallintaa mittaavasta kokeesta. Valintakokeessa ei ole määritelty alimpia hyväksytyjä pistemääriä, vaan oppilaspaikat täytetään hakijoiden valintakokeesta saamien kokonaispistemäärien mukaisessa järjestyksessä. Hakijat valitaan kielikylpyopetukseen koulussa olevien vuosiluokkien eli vuosiluokkien 1-6 ajaksi ja heidän tulee hakea seitsemännelle luokalle, kuten muidenkin alakoulussa opiskelevien oppilaiden.

Seitsemännelle luokalle hakevilta edellytetään opiskelua ruotsin kielikylpyopetuksessa alakoulussa Espoossa tai muualla, ja jos hakijoita kielikylpyopetusta tarjoavaan kouluun on enemmän kuin oppilaspaikkoja, suoritetaan hakijoiden kesken arvonta. Kaikille kuudennella luokalla kielikylpyopetuksessa opiskelleille taataan jatko yläkoulun kielikylpyopetuksessa edellyttäen, että he ovat hakulomakkeella esittäneet molemmat kielikylpyopetusta tarjoavat yläkoulut hakutoiveeksi ja hakijoita on riittävästi opetusryhmän perustamiseksi.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yhteensä
Espoonlahti										
Espoonlahden koulu							24	24	24	72
Soukan koulu	25	25	25	25	25	25				150
Itäinen Leppävaara										
-										
Keski- ja Pohjois-Espoo										
-										
Läntinen Leppävaara										
-										
Matinkylä-Olari										
Päivänkehrän koulu	25	25	25	25	25	25				150
Tapiola										
Haukilahden koulu							24	24	24	72
Westendipuiston koulu	25	25	25	25	25	25				150
Yhteensä	75	75	75	75	75	75	48	48	48	594

Kielikylpyopetusta tarjoavat koulut ja opetukseen valittavien määrä oppilasalueittain:

Taulukko 1. Ruotsin kielikylpyopetuksen oppilaspaikat vuosiluokilla 1-9 lautakunnan vuosittain tekemien päätösten perusteella.

Ensimmäiselle luokalle lukuvuosina 2022-2023 ja 2021-2022 hakeneista kaikki koulutulokkaat ovat tulleet valituiksi ruotsin kielikylpyopetukseen. Osalla valituista lapsista on ollut kielikylvyssä mahdollisesti jo 3-vuotiaasta lähtien ja osalla ei ole ollut kielikylpytaustaa tai minkäänlaista ruotsin kielen taitoa.

Seitsemännelle luokalle lukuvuonna 2022-2023 hakeneista yksi on jäänyt valitsematta. Hakija ei ole opiskellut ruotsin kielikylpyopetuksessa Espoossa tai muualla. Lukuvuonna 2021-2022 hakeneista valitsematta on jäänyt kaksi hakijaa. Näistä toinen ei ole opiskellut kielikylpyopetuksessa alakoulussa Espoossa ja toinen on. Kielikylpyopetuksessa opiskellut ja valitsematta jäänyt hakija ei ollut hakenut molempiin kielikylpyopetusta tarjoaviin yläkouluihin. Kyseinen hakija on sittemmin valittu kielikylpyopetukseen.

Esitys kielikylpyopetuksen turvaamisesta siten, että lapsi/oppilas joka on aloittanut kielikylpytoiminnassa, voi jatkaa kielikylvyssä perusopetuksen loppuun saakka

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosyksikkö ja perusopetuksen tulosyksikkö kannattavat ajatusta ehyestä koulupolusta esiopetuksesta perusopetukseen. Suomenkielisen perusopetuksen tulosyksikkö ja kielikylpyopetusta tarjoavat koulut eivät kuitenkaan pidä perusteltuna, että kielikylpyopetuksessa opiskelevilla lapsilla olisi ennalta määriteltynä koulupolku siten, että esiopetusyksikkö määrittäisi tulevan koulun, tai että lapselle tehtäisiin hallintopäätös esi- ja perusopetuksen (vuosiluokkien 1-9) ajaksi. Perusteltuna ei myöskään pidetä, että kielikylpyopetukseen ensimmäiselle luokalle siirryttäisiin esiopetuksesta ilman valintakoetta. Näiden osalta voidaan todeta seuraavaa:

- Espoossa ei ole ennalta määriteltyjä koulupolkuja esiopetuksesta perusopetukseen. Lapsen esiopetusyksikkö ei näin ollen määritä hänen tulevaa lähikouluun tai anna lapselle painotettuun opetukseen haettaessa etusijaa johonkin tiettyyn opetusta tarjoavaan kouluun.

- Ruotsin kielikylpyopetukseen valittavien määrä päätetään vuosittain lautakunnassa ja oppilasvalinta tapahtuu näiden puitteissa kulloinkin voimassa olevien oppilasvalintaperusteiden mukaisesti. Vaikka opetukseen valittavien oppilaiden enimmäismäärä kouluittain on vuosittain pysynyt samana, tulee opetusta tarjoavien koulujen käytössä olevien tilojen ja resurssien riittävyttä voida arvioida vuosittain sekä huomioida oppilasalueiden tarpeet esimerkiksi lähikoulu tarvitsevien näkökulmasta.

- Perusopetus on tavoitteiltaan esiopetusta vaativampi. Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat oppiaineiksi. Koulu on myös sosiaalisena ympäristönä erilainen kuin esikoulu, sillä lapsen tulee suoriutua perusopetuksessa hyvinkin itsenäisesti siirtymä-, tehtävä- ja sosiaalisista tilanteista, toimimaan 25 oppilaan opetusryhmässä yleisempien ohjeiden pohjalta, kohtaamaan itselleen uusia tilanteita ja kestävänsä näihin liittyvää epävarmuutta. Vaikka perusopetuksen toteuttamiseen voidaan vaikuttaa koulun tasolla pedagogisilla ratkaisuilla ja opettajan ohjauksella, kielikylpyopetukseen hakevien edellytyksiä ja valmiuksia opiskella kyseisessä opetuksessa on tarkoituksenmukaista selvittää. Näitä yleisiä ja lapsille tuttuja käsitteiden osaamista, ohjeiden ymmärtämistä ja niiden mukaan toimimista on mahdollista selvittää nykyisellä käytössä olevalla valintakokeella. Valintakokeen käyttäminen oppilasvalinnan perusteena on myös

valtakunnallisesti hyväksi havaittu ja kohtelee kaikkia hakijoita yhdenvertaisesti, koska valintakoe ja siihen liittyvät järjestelyt sekä hakijoiden arviointi ovat kaikissa opetusta tarjoavissa kouluissa samat. Valintakoe mahdollistaa myös niiden hakijoiden valitsemisen, joilla ei ole taustaa kielikylpyopetuksessa. Valintakokeet järjestetään vuosittain siten, että kaikilla hakijoilla on edellytykset suoriutua siitä ikätasonsa mukaisesti.

- Alakoulusta yläkouluun siirryttäessä on huomattu, että kaikki ruotsin kielikylpyopetuksessa kuudennella luokalla opiskelevat oppilaat eivät halua jatkaa kielikylpyopetuksessa seitsemännellä luokalla, vaan hakevat muihin Espoossa tarjottaviin painotuksiin tai lähikouluun. Ennalta määritellyn kielikylpypolun seurauksena yksittäisen opetusta tarjoavan koulun opetusryhmä voisi myös jäädä oppilasmäärältään kohtuuttoman pieneksi, jolloin opetuksen toteuttaminen olisi koulun käytössä olevien resurssien näkökulmasta haastavaa ja koulun käytössä olevat tilat olisivat epätarkoituksenmukaisessa käytössä.

- Kaikilla kielikylpyopetuksessa opiskelevilla lapsilla ja oppilailta on tällä hetkellä lähtökohtaisesti mahdollisuus jatkaa kyseisessä opetuksessa varhaiskasvatuksesta perusopetuksen loppuun asti, vaikka päätöstä kielikylpyopetukseen valitsemisesta ei tehtäisi vuosiluokkien 1-9 ajaksi.

Esitys kielikylpytoiminnan alueellisesta tarkastelusta ja kielikylpytoiminnan järjestämisestä kysynnän mukaan mahdollisimman monella Espoon suuralueella

Kielikylpyopetuksen paikkatarpeita, opetusta tarjoavien yksiköiden/koulujen käytössä olevia tiloja ja resursseja tarkastellaan vuosittain yhteistyönä. Vuosittain tehtävässä kartoitus- ja suunnitteluvaiheessa pyritään huomioimaan, että paikkoja on riittävästi.

Ruotsin kielikylpyopetukseen hakevien varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten määrä on pysynyt samanlaisena viime vuodet. Varhaiskasvatuksesta opetukseen haetaan eniten 3-4 -vuotiaita. Hakijoina on uusia kielikylpyopetukseen hakevia lapsia ja kielikylpyopetuksessa jo olevia lapsia, jotka haluavat vaihtaa toiseen kielikylpyopetusta tarjoavaan yksikköön. Esiopetuksesta perusopetukseen ja alakoulusta yläkouluun hakevien määrä on sen sijaan vähentynyt vuosittain. Hakijoiden määrän laskun syystä ei ole tietoa, mutta tämä voi selittyä osin sillä, että opetusta tarjoavat koulut toimivat Espoon eteläosassa eivätkä ole siten kaikkien perheiden näkökulmasta kohtuullisen matkan päässä ja palveluna tosiasiallisesti saavutettavissa. Yläkouluun siirtyvien oppilaiden kohdalla syynä voi olla myös halu luopua kielikylpyopetuksesta ja hakea lähikouluun, tai halu hakea muuhun painotettuun opetukseen (musiikki, liikunta, kuvataide, ilmaisutaide, informaatioteknologia, liikunta, jne.).

Kielikylpyesiopetuksen paikkoja on tällä hetkellä riittävästi ja opetusta tarjoavat yksiköt sijaitsevat lähellä kielikylpyä tarjoavia kouluja.

Kielikylpyopetuksen oppilaspaikkoja on perusopetuksessa tällä hetkellä riittävästi ja vuosiluokilla 1-9 opiskelevat oppilaat asuvat pääasiassa alueilla, joissa myös opetusta tarjoavat koulut sijaitsevat. Oppilaat oppilasalueittain (asuinpaikkansa mukaisesti):

Oppilasalue	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yhteensä
Espoonlahti	17	25	24	26	23	17	18	13	16	179
Itäinen Leppävaara	0	1	0	1	0	1	0	0	1	4
Keski- ja Pohjois- Espoo	1	0	0	0	1	0	0	1	1	4
Läntinen Leppävaara	0	1	1	1	0	0	0	0	0	3
Matinkylä-Olari	12	24	22	21	21	17	2	8	11	138
Tapiola	22	20	24	16	22	16	12	7	10	149
Yhteensä	52	71	71	65	67	51	32	29	39	477

Taulukko 2. Ruotsin kielikylpyopetuksessa vuosiluokilla 1-9 opiskelevat oppilaat (Primus-oppilastietojärjestelmä 6.3.2023).

Lukuvuodeksi 2023-2024 Kielikylpyesiopetukseen hakeneita lapsia on 56.

Ruotsin kielikylpyopetuksen ensimmäiseksi hakutoiveekseen esittäneistä ensimmäiselle luokalle lukuvuoden 2023-2024 alusta hakeneista 61/65 ja seitsemännelle luokalle hakeneista 50/52 asuu Espoonlahden, Matinkylä-Olarin ja Tapiolan oppilasalueilla, joissa myös opetusta tarjoavat koulut sijaitsevat. Oppilaspaikat kielikylpyopetuksessa riittävät eikä oppilaspaikkojen lisäämiseksi tai sijoittamiseksi muille oppilasalueille ole tarvetta. Tulevien lukuvuosien osalta oppilaspaikkojen määrä ja mahdollinen oppilaspaikkojen sijoittuminen muille oppilasalueille ratkaistaan vuosittain tehtävän kartoitus- ja suunnittelutyön yhteydessä. Ruotsinkielisten kielikylpyluokkien tarjontaa pyritään lisäämään erityisesti Pohjois- ja Keski-Espoon alueella. Uusia kielikylpyluokkia perustetaan lautakunnan vahvistaminen kriteerien perusteella. Tässä yhteydessä on mahdollista selvittää opetusta tarjoavien koulujen sijaintien vaikutusta kielikylpyopetukseen hakeutumiseen esimerkiksi toteuttamalla varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten huoltajille lyhyt kysely. Vaihtoehtoisesti kysely voitaisiin tehdä Espoon kieliohjelman tarkastelun yhteydessä.

Päätöshistoria

Kasvun ja oppimisen lautakunta 29.03.2023 § 57

Päätösehdotus

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Eva-Lena Gästrinin ja 23 muun valtuutetun 12.12.2022 jättämään valtuustoaloitteeseen ruotsinkielisen kielikylpytoiminnan koulupolun turvaamiseksi.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite ruotsinkielisen kielikylpytoiminnan koulupolun turvaaminen Gästrin Eva-Lena ja 23 kaupunginvaltuutettua

Tiedoksi